

Nr 153.

Av herrar **Brädefors** och **Hagberg** i Luleå, om upphävande av den s. k. Åkarpslagen.

1899 års riksdag beslöt antaga den lagbestämmelse, som kallas Åkarpslagen, en lag som syftar till att beröva arbetarna möjligheten att hävda sig i sin kamp för bättre arbets- och lönevillkor genom denna lags karaktär av speciell skyddslag för strejkbrytare. Den kommunistiska riksdagsgruppen har upprepade gånger och senast vid 1935 års riksdag föreslagit upphävande av denna lag, som kan betecknas såsom en typisk klasslag. Det är inte endast arbetarna, som betecknar denna lag såsom klasslag riktad enbart mot arbetarklassen, utan även bland de borgerliga kan man finna samma uppfattning. Sålunda skriver professor Stjernberg i Nordisk Familjebok om Åkarpslagen följande:

»Åkarpslagen plägar man benämna ett på grund av en motion av ledamoten i andra kammaren Per Pehrsson i Åkarp 1899 gjort tillägg till den allmänna straffbestämmelsen för rättsstridigt tvång i strafflagen 15: 22, genom vilket tillägg straff infördes jämväl för försök till dylikt brott, dock endast för såvitt fråga är om försök att tvinga någon till deltagande i arbetsinställelse eller hindra någon att återgå till arbetet eller att övertaga erbjudet arbete'. Genom den ensidighet, som utmärkte nämnda lagändring, såväl som på grund av förhållanden vid dess tillkomst i övrigt har densamma otvivelaktigt i icke ringa mån bidragit till att rubba den aktning för lagen, som tidigare utmärkte det svenska rättssamhället. I stället för att straffbelägga försök till rättsstridigt tvång överhuvud, tog förevarande lagstiftning endast sikte på vissa slags försök till rättsstridigt tvingande och därvid endast på sådana, som ur det då politiskt maktgivande arbetsgivarintressets synpunkt voro särskilt betänkliga. Försök att rättsstridigt hindra någon att deltaga i arbetsinställelse eller att rättsstridigt tvinga någon att återgå till arbetet eller att övertaga erbjudet arbete straffbelades sålunda icke. Redan därigenom fick lagen i sin avfattning en tydlig karaktär av klasslagstiftning. Än betänkligare var emellertid, att straffet för de sålunda straffbelagda försöken sattes lika högt som straffet för fullbordat tvingande, ehuru eljest straffet för försök enligt strafflagen så gott som undantagslöst är lindrigare än straffet för fullbordat brott. Särskilt odiöst blev detta avsteg från eljest vedertagen grundsats på grund därav, att genom försökets likställande med det fullbordade brottet i förevarande fall tillika skapades en vidsträcktare häktningsbefogenhet vid dylika försök, än eljest hade behövt bli fallet. Det ensidiga intresse, som nämnda lagstiftning tjänade, markerades än tydligare därigenom att, medan rättsstridigt tvång enligt 15:22 eljest kan åtalas av allmän åklagare endast om målsäganden anger det till åtal, redan förut ge-

nom ändringar 1893 och 1897 i strafflagen 15: 24 fastslagit, att det fullbordade tvingandet utan vidare skulle hemfalla under allmänt åtal, därest gärningen avsåg att 'tvinga någon till deltagande i arbetsinställelse eller hindra någon att återgå till arbetet eller övertaga erbjudet arbete' samt denna regel nu även utsträcktes till det straffbara försöket. Den av riksdagen antagna lagen sanktionerades av Konungen trots avstyrkande av samtliga högsta domstolens i förslaget granskning deltagande ledamöter. Flera förslag om ett upphävande eller ändring blevo under den följande tiden av riksdagen avslagna. Först 1914, efter världskrigets utbrott, vidtogs däri den ändringen, att straffmaximum vid försök nedsattes till 2 års fängelse, medan detsamma i fråga om det fullbordade brottet alltjämt är 2 års straffarbete. Till följd av denna ändring har ock häktningsbefogenheten i fråga om försök blivit väsentligen inskränkt.»

Det erkändes även från borgerligt håll vid 1935 års riksdag, att lagen »kan betecknas som en klasslag» samt att den verkar »endast mot arbetarna», men trots detta erkännande ville inte riksdagen då upphäva lagen. Kravet om denna klasslags upphävande är alltid aktuell bland arbetarklassen.

Med stöd av vad ovan anförts föreslå vi,

att riksdagen beslutar att 2:a stycket i 22 § 15 kap. S. L. måtte utgå ur lagen tillika med texten från och med orden »eller ock» till och med orden »erbjudet arbete» i 24 § 15 kap. samma lag (Åkarpslagen).

Stockholm i januari 1936.

J. H. Brädefors.

Hilding Hagberg.